

УДК 338.1

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

В.В. Биба, кандидат технічних наук.

Полтавський національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка.

© Биба В.В., 2013

Стаття отримана редакцією 09.01.2013 р.

Вступ. Капітальне будівництво є однією з найважливіших галузей народного господарства, адже від нього залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання в країні. У сучасних умовах ринкової економіки з метою виходу держави з кризового стану і виведення її на світовий рівень постає питання про залучення інвестицій в Україну. Інвестиції забезпечують зростання економічної діяльності, є головним джерелом формування виробничого потенціалу, механізмом реалізації стратегічних цілей економічного розвитку країни.

На сьогодні Україна не здобула серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Основними ризиками інвестування в Україну є часто змінюване законодавство, невирішене земельне питання.

Постановка завдання. Тема є актуальною, адже інвестиції є одним з найважливіших факторів забезпечення технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- та макрорівнях. Для України інвестиції є необхідними для виходу з кризи і відновлення економічної стабільності.

Метою статті є дослідження динаміки інвестицій, зокрема в будівельну галузь. Необхідно проаналізувати капітальні інвестиції в Україну, методи підвищення інвестиційної привабливості України та здійснити оцінювання забезпеченості країни інвестиціями.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Інвестиційна діяльність в Україні здійснюється відповідно до Закону і доповнень до нього [1]. За час незалежності держави було проведено багато досліджень щодо інвестиційної діяльності країни, результати яких відображені у численних публікаціях та статтях. Серед авторів слід відмітити таких як: П. Т. Саблук [2], В. Г. Федоренко [3], Даноран Асват [4], О. В. Гаврилюк [5], І. А. Ландар [6], М. В. Чирак [7].

Основний матеріал і результати дослідження. Будівництво як галузь економіки бере участь у створенні основних фондів для всіх галузей національного господарства. Продукцією капітального будівництва вводяться в дію та прийняті в установленому порядку виробничі потужності й об'єкти невиробничого призначення. У міру введення в дію вони стають основними фондами. У їхньому створенні беруть участь і інші галузі економіки (промисловість будівельних матеріалів, металургія, машинобудування і хімічна промисловість та ін.) Будинки і споруди, оснащені технологічним, енергетичним та іншим обладнанням та технікою, складають натурально-речовий зміст основних виробничих фондів.

Капітальне будівництво створює, таким чином, матеріальні умови, що забезпечують можливість функціонування засобів виробництва.

Постійне зростання обсягів капіталовкладень у певні види економічної діяльності, раціональне їх використання, а також зважені та відповідальні рішення управлінського персоналу є запорукою успіху на шляху реформування економіки України.

На сьогодні інвестиційна діяльність в Україні стала об'єктом постійної уваги та полеміки як з боку суб'єктів приватного права, так і з боку державних органів. За останні роки спостерігається стрімкий розвиток будівельної галузі, що пояснюється розвитком інститутів спільного інвестування, зацікавленістю іноземних суб'єктів у пошуку нових ринків реалізації власної господарської компетенції та активізацією вітчизняних суб'єктів господарювання

внаслідок стрімкого розвитку економіко-правових процесів у країні. До капітальних інвестицій відносять інвестиції в основний капітал (основні засоби), інші необоротні матеріальні активи, витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, які первинно очікуються від використання об'єкта і на суму яких збільшується первісна вартість основних засобів (капітальний ремонт будівель, споруд, машин та обладнання, інвестицій у необоротні матеріальні активи. Капітальні інвестиції в Україні з кожним роком змінюються. Динаміку цих змін відображено в таблиці 1.

Таблиця 1. Динаміка зміни капітальних інвестицій за 2006 – січень–вересень 2011 року

	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	січень-вересень 2011 р.
1	2	3	4	5	6	7
	У фактичних цінах, млн. грн.					
Усього	148972	222679	272074	192878	189061	143200
Інвестиції у матеріальні активи ²	186985	182076	138297
у тому числі						
інвестиції в основний капітал	125254	188486	233081	151777	150667	117215,6
з них						
капітальне будівництво	71518	109694	134655	80091	83550	65317,7
машини, обладнання та транспортні засоби	53736	78792	98426	65340	61456	49103,7
земля ²	1547	614	428,3
існуючі будівлі та споруди ²	6652	4832	4264,8
нові будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва ²	3115	2864	739,8
довгострокові біологічні активи тваринництва ³	645	705	714	879	961	587,6
інші необоротні матеріальні активи	2523	3454	4421	4049	3786	2206,3
капітальний ремонт	15966	23645	27491	18966	18352	12854,6
Інвестиції у нематеріальні активи	4584	6389	6367	5893	6985	4903
	Відсотків до загального обсягу					
Усього	100	100	100	100	100	100
Інвестиції у матеріальні активи ²	96,9	96,3	96,6
у тому числі						
інвестиції в основний капітал	84,1	84,6	85,7	78,7	79,7	81,9
з них						
капітальне будівництво	48	49,2	49,5	41,5	44,2	45,6
машини, обладнання та транспортні засоби	36,1	35,4	36,2	33,9	32,5	34,3
земля ²	0,8	0,3	0,3

Продовж. табл. 1

1	2	3	4	5	6	7
існуючі будівлі та споруди ²	3,4	2,6	3
нові будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва ²	1,6	1,5	0,5
довгострокові біологічні активи тваринництва ³	0,4	0,3	0,3	0,5	0,5	0,4
інші необоротні матеріальні активи	1,7	1,6	1,6	2,1	2	1,5
капітальний ремонт	10,7	10,6	10,1	9,8	9,7	9
Інвестиції у нематеріальні активи	3,1	2,9	2,3	3,1	3,7	3,4

¹ Без ПДВ.

² Облік показників у складі капітальних інвестицій розпочато з 2009 року.

³ До 2008 року включно – витрати на формування основного стада.

Капітальні інвестиції характеризуються постійним зростанням з 2006 по 2008 рік включно, з 2009 року спостерігається значне скорочення інвестиційних надходжень (рис. 1).

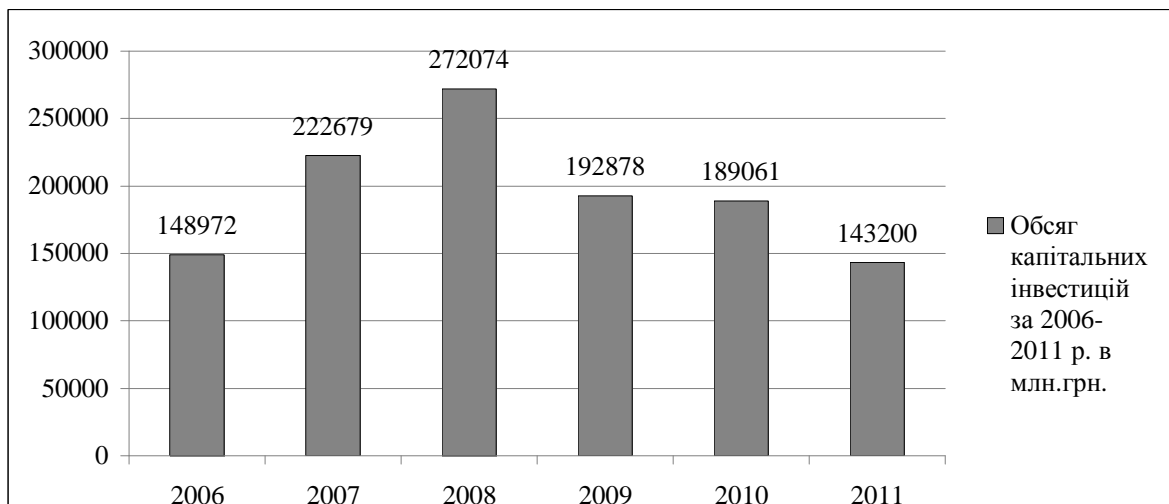

Рис. 1. Обсяг капітальних інвестицій за 2006 – 2011 рр., млн. грн.

У всьому світі стимулювання розвитку будівельної галузі є дієвим антикризовим заходом, адже поживлення у будівництві веде до підйому в металургії, виробництві будматеріалів, транспорті, цементній галузі. Зараз будівельна галузь потроху виходить з кризи, але до докризових обсягів ще далеко, і тому держава повинна підтримати її серйозними реформами, щоб вона знову стала потужною бюджетоутворюючою галуззю.

З даних таблиці 1 видно, що інвестиції в капітальне будівництво значно скоротились у 2009 році, але все ж у 2010 р. спостерігається незначне збільшення притоку капіталу. Україні необхідно створити реальні стратегічні плани, реалізація яких забезпечила б притік іноземних інвестицій, а отже, і розвиток будівельної галузі. Україна намагається створити позитивний імідж країни, забезпечити гарантії інвесторам.

Хоча частка України у глобальних інвестиційних потоках не перевищує 0,5 відсотка і конкуренція за інвестора посилюється з кожним роком, вона має очевидні та беззаперечні економічні переваги, серед яких:

- найвища в Європі за останні п'ять років динаміка зростання ВВП;
- наявність одного з найбільших ринків Східної Європи (46 млн. споживачів);

- 5-те місце у світі за кількістю сертифікованих ІТ-спеціалістів;
- стратегічно вигідне географічне розташування;
- доступ до чотирьох з десяти європейських транспортних коридорів;
- 1/3 світових чорноземів.

Наведені факти підкріплюються оптимістичними економічними показниками за 2010 рік, а саме: зростання ВВП на 4,2 відсотка порівняно з 2009 роком (падіння у 2009 році становило 14,8 відсотка); майже 6 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій (106,0 відсотків від обсягу надходжень за попередній рік); найвищі темпи зростання обсягів виробництва – 11,0 відсотків (у 2009 році спостерігалось падіння на 21,9 відсотка); зростання виробництва у машинобудуванні (на 27,8 відсотка).

Наша країна, маючи значний внутрішній ринок, розгалужений промисловий і сільськогосподарський потенціал, багаті та різноманітні природні ресурси, а також вигідне геополітичне розташування, може стати одним із провідних реципієнтів інвестицій.

Цей потенціал просто необхідно реалізувати. Із цією метою необхідно здійснювати рішучі системні реформи, які вже проводяться у нашій державі.

У квітні 2011 року була прийнята інвестиційна реформа, загальною та основною метою якої є активне залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України, формування позитивного інвестиційного іміджу України у світі, а також позиціонування України як фінансового, політичного й бізнес-центру в Східній Європі.

Одним з компонентів Інвестиційної реформи є проведення та реалізація road-show, що є важливим інструментом просування компанії, країни, поліпшення її іміджу, підвищення інвестиційної привабливості.

Структура інвестиційної реформи містить п'ять блоків, реалізація яких дасть змогу радикально поліпшити інвестиційний клімат та сформувати систему якісних інвестиційних пропозицій – проєктів, підготовлених за міжнародними стандартами:

1. ІнвестПРОПОЗИЦІЯ – передбачає формування механізмів участі українських інвестиційних проєктів у міжнародному інвестиційному ринку.

Важливим механізмом є «Біржа інвестпроєктів» – підготовка і просування інвестиційних пропозицій, різних форм власності на інвестиційному ринку. Основна ідея полягає в тому, що, використовуючи інструмент Біржі, Україна здійснює просування проєктів на міжнародному ринку.

2. ІнвестІНФРАСТРУКТУРА – в рамках якої буде створено систему інституцій і механізмів, що полегшують діяльність інвесторів в Україні.

Передбачено механізм реалізації інвестиційних проєктів за принципом «єдиного вікна», що дозволить суттєво скоротити для інвесторів «час до ринку», забезпечить супровід інвестиційних проєктів та їх післяінвестиційну підтримку.

3. ІнвестПАРТНЕРСТВО – нові механізми співпраці держави і приватних партнерів для мобілізації державних активів та мультиплікації державних коштів розвитку.

Створення практичного механізму ДПП. Державно-приватне партнерство сьогодні є, можливо, єдиним способом оживити стратегічні державні активи й розпочати їх модернізацію. Також це засіб ефективного використання державного майна без втрати права власності.

4. ІнвестМАРКЕТИНГ – здійснення скоординованої інформаційно-маркетингової кампанії, що суттєво поліпшить інвестиційну привабливість України у світі.

5. ІнвестКЛІМАТ – формування відповідної законодавчої бази, що вже у багатьох випадках ініційована Президентом України або перебуває на стадії розгляду в Парламенті: закони України «Про індустриальні парки», «Про національні проєкти», «Про інвестиційну діяльність» (зміни), «Про адміністрування держгарантій», «Про застосування бухгалтерської звітності міжнародних стандартів».

За допомогою інвестиційної реформи протягом 3-х наступних років має бути забезпечено збільшення обсягу інвестицій до \$80 млрд., поліпшено суверенні рейтинги України (Doing business Світового Банку до сотого з 145-го місця зараз; Global Competitiveness Report Світового економічного форуму до 50-го з 82-го місця зараз).

Висновки. Усі компоненти «ІНВЕСТреформи» базуються на міжнародній практиці, але адаптовані до українських умов. Проведені дослідження іноземних інвестицій в економіку

в цілому і в капітальне будівництво зокрема, показують, що Україні ще потрібно пройти довгий і тернистий шлях для досягнення інвестиційної привабливості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р.: зі змінами і допов. (www.rada.gov.ua). – К., 1994.
2. Саблук, П. Т. Інвестиційні процеси в період реформування / П.Т. Саблук та ін.; за ред. П.І. Гайдуцького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – С. 304-327.
3. Федоренко, В. Г. Інвестиційний менеджмент: навч. посібник. / В. Г. Федоренко. – К.: МАУП, 2001. – 280 с.
4. Даноран, Асват. Инвестиционная оценка. Инструменты и техника оценки любых активов: пер. с англ. / Асват Даноран. – М.: Альпина Бизнес-Букс, 2004. – 1342 с.
5. Гаврилук, О. В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О. В. Гаврилук // Фінанси України. – 2008. – № 3. – С. 79-93.
6. Ландар, І. А. Особливості залучення іноземних інвестицій в Україну / І. А. Ландар // Економіка України. – 2006. – № 10. – С. 10-11.
7. Чирак, М. В. Вплив іноземних інвестицій на суперечності на макро-, мезо- і макrorівнях / М. В. Чирак // Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки. Матер. міжнар. наук.-практ. конф. Тези доп. (24 – 26 жовт.); відп. ред. С.І. Юрій. – Тернопіль, 2007. – С. 274-276.
8. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України. Режим доступу: www.ukrproject.gov.ua

УДК 338.1

Біба Володимир Васильович, кандидат технічних наук, доцент кафедри економіки підприємства. Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка. Інвестиційне забезпечення розвитку будівельної галузі в Україні. У статті досліджена динаміка інвестицій, зокрема, в будівельну галузь. Запропоновано пріоритетні напрямки розвитку галузі.

Ключові слова: капітальне будівництво, будівельна галузь, інвестиції, реформа, тенденції розвитку.

УДК 338.1

Біба Владимир Васильевич, кандидат технических наук, доцент кафедры экономики предприятия. Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка. Инвестиционное обеспечение развития строительной отрасли в Украине. В статье исследована динамика инвестиций, в частности, в строительную отрасль. Предложены приоритетные направления развития отрасли.

Ключевые слова: капитальное строительство, строительная отрасль, инвестиции, реформа, тенденции развития.

УДК 338.1

Biba Vladimir, Ph.D., Associate Professor, Department of Enterprise Economy of Poltava National Technical University named after Yuriy Kondratyuk. Investment support of development of the construction industry of Ukraine. The paper studies the dynamics of investment, particularly in the construction industry. Proposed priorities for the industry development.

Keywords: capital construction, the construction industry, investment, reform, development trends.